

ראש הישיבה

מעט מן האור | עמ' 4

מרן הגר"מ מאיה בשיחה מיוחדת על מרן האור לציון זע"א.

תורה מציון | עמ' 7

הגר"ב שרגא ראב"ד ירושלים בחידושים והוראות למעשה ממרן זצ"ל שטרם ראו אור

כח המנהג | עמ' 12

תלמידו הגר"י זכריה ר"י לב אליהו

דרך הלימוד והפסיקה ההלכתית

של חכם בן ציון | עמ' 13

הגר"ש גבאי ר"י אמרי דעת

האיר פני מזרח | עמ' 14

סיקור מיוחד על עולם הישיבות

”
כי מציון
תצא תורה
ודבר ה'
מירושלים
”

מה במגזין

4 מעט מן האור

זקן מועצת חכמי התורה מרן הגר"מ מאיה בשיחה מיוחדת עם הרב יהודה חזן על התקופה של מרן זצ"ל בפורת יוסף והקשר עם אדירי התורה.

6 זיכרון למרן

גיסו של מרן זצ"ל הגה"צ רבי ראובן שרבאני זצ"ל מראשי ישיבת יקירי ירושלים בנטפי דמע ומספד שכתב לאחר הסתלקותו של מרן.

7 תורה מציון

ראב"ד ירושלים הגר"ב שרגא בחידושים והוראות למעשה ממרן זצ"ל שטרם ראו אור.

10 ממשיכים בדרכו

כינוס מרנן ורבנן גדולי ישראל שליט"א שנערך לקראת ה-25 שנה להסתלקותו של מרן זצ"ל.

12 נח המנהג

הגר"י זכריה ר"י לב אליהו ותלמידו של מרן זצ"ל בהנהגות מיוחדות ודרכו העיונית של מרן זצ"ל.

13 דרך הלימוד והפסיקה ההלכתית

הגר"ש גבאי ר"י אמרי דעת בכללים ויסודות בדרך הלימוד כפי שראה וקיבל ממרן זצ"ל.

14 האיר פני מזרח

סיקור מיוחד על עולם הישיבות שפרח ושגשג מאורו הגדול של מרן זצ"ל.

16 מראה הא"ש

הצצה נדירה לטרקלינו המפואר של מרן זצ"ל ע"י תלמידו הגר"י זכריה.

עורך: הרב יהודה חזן

סיוע בעריכה לשונית: הרב שמואל יזדי

צילומים: באדיבות מכון יחי ראובן בראשות הרה"ג ראובן שרבאני ר"י לב אליהו לצעירים

יעקב כהן.

עיצוב ועימוד: ר.כהנא

אור חדש על ציון האיר

היה זה לפני כמאה שנה, בחמישי בשבת כ"ט בתמוז תרפ"ד הוא יומא דהילולא דרש"י זיע"א, באה לעולם נשמתו הגדולה והקדושה של מי שהיה לאביהם ורבם של יהדות ספרד המעטירה "חכם בן ציון". זכר צדיק וקדוש לברכה לחיי העולם הבא.

חצי יובל שנים חלפו מהיום המר והנמהר י"ט תמוז התשנ"ח בו כבה המאור הגדול ומרן האור לציון נסתלק מעימנו לבית עולמו! עשרים וחמש שנים חלפו ביעף, מהיום בו קונן עליו בהספדו בהיכל הישיבה ידידו כנפשו גאון עוזנו פאר הדור מרן רבנו עובדיה זצוקללה"ה: חכם בן ציון אין שני לו! אין דוגמתו! השכל שלו היה מבריק, תפיסה נפלאה, אין כמוהו!

אכן. חכם בן ציון אין שני לו, ואין דוגמתו! אבל עדיין מהדהדים באוזנינו צואתו הקדושה לתלמידיו הגדולים, כשהיה באחרית ימיו, סובל ביסוריו בעוון הדור, ובשארית כוחותיו הרים קולו ואמר:

אני הייתי, איני יכול עוד, אבל אתם, אתם תמשיכו! אמור מעתה, זוהי הצוואה, זוהי המשימה וזוהי המטרה. להמשיך את חכם בן ציון – בלימוד הספרדי בעומק העיון! להמשיך את חכם בן ציון – להבין כל מילה מה רש"י חידש! להמשיך את חכם בן ציון – באצילות המידות וההנהגה! להמשיך את חכם בן ציון – בדרכי ההוראה ונתיבותיה! כי מרן האור לציון הוא הגבר הוקם עול, כתלמידו הגדול של מרן ראש הישיבה רב רבנן המופלג בדורו רבנו עזרא עטיה זצוקללה"ה להמשיך את מסורת ההנהגה לבני ספרד, להעמיד תלמידים גדולי תורה ויראה, תלמידי חכמים אמיתיים, בדרך הסלולה לנו מאבותינו ורבתינו גדולי יהדות ספרד.

זכה חכם בן ציון לכונן ולייסד את רשת החינוך התורנית באה"ק, אשר על ידה התחילה המהפכה האדירה, בגידול עדרים עדרים של גדיים צעירים, להיותם עתידים לפאר את כותל המזרח של עולם התורה הספרדי.

כאן בעולם הזה לא זכה חכם בן ציון לראות את פרי עמלו, תלמידי הרשת שכונן ויסד בעמל כח רב נוטע שורשים והופך לאילן רב פירות, נסתלק מעימנו בטרם עת. אבל כיום, חכם בן ציון מביט מלמעלה ורואה את נטיעותיו שהכו שורשים, ומהם ניטעו שדות וכרמים, אשר עולים על שולחן מלכים, עליו סמוכים בני התורה בארץ הקודש, למדנים מופלגים, מעיינים מובהקים, מורי הוראות, ומנהיגי קהילות, עד שהאיר כל המזרח של עולם התורה וההלכה.

ותחזינה עיננו בשובך לציון!
אכ"ר.

מיוחד!

מעט מן האור

**לקראת השנה העשרים וחמש להסתלקותו
של מרן האור לציון, הרב יהודה חזן
בשיחה נדירה במעונו של זקן מועצת חכמי התורה
מרן הגאון הגדול רבי משה מאיה שליט"א,
על התקופה של מרן זצ"ל בפורת יוסף
והקשר עם אדירי התורה זצ"ל.**

הרב יהודה חזן

בין סמטאותיה של תל אביב הישנה שכונת יד אליהו, לצד גלוחי ראש, ואנשים שאינם זוכים להימנות על שומרי התורה והמצוות, ניצב לו מגדלור של תורה ויראה וקול התורה שלא פוסק לרגע במהלך כל שעות היום ומשפיע על הסובבים, זהו בית מדרשו של זקן מועצת חכמי התורה מרן הגאון הגדול רבי משה מאיה.

סמוך לתפילת מנחה פסענו אל הקודש פנימה לדלות קצות דרכי הנהגותיו בקודש של מרן בעל האור לציון זיע"א ממי אשר זכה לשהות במחיצתו.

אל מול עינינו ניצבה דמות מופת שקוע בתלמודו רכון על דפי הגמרא העתיקה בחשק נעורים כנער צעיר בשיא כוחו לצד החברותא כאברך כולל ממש בניגון ערב ובמתיקות מיוחדת בשפתיים דולקות ללא גינוני כבוד ושררה וכך כל

יום במשך כל שעות היום, הנכנס בשערי בית המדרש על מנת להתברך או להתייעץ בפני מרן שליט"א לא במהרה יבחין בו, בינות לאברכים צורבים וללא מעיל רבני יקום הוא להביא עוד ספר, נכנס הוא לחדרו בגפו ללא שמשים ועוזרים המקיפים אותו. בחדר הסמוך לבית המדרש לשם עולים גדולי תורה ואישי ציבור על מנת שיאיר את דרכם בעצה ובתבונה ויראה להם הדרך אשר ילכו, מקרן זוית מנהיג הוא את כלל ישראל כך במשך עשרות שנים.

לקראת השנה העשרים וחמש להסתלקותו של אור העולם העזנו פנינו לבקש ממורנו שליט"א לשתף אותנו במקצת מהנהגותיו של מרן בעל האור לציון זיע"א למען ילמדו הדור האחרון כיצד היה

נראה דור העבר בבחינת "שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך"

רצינו לשמוע על אותם ימים בישיבת פורת יוסף עם מרן האור לציון זיע"א:

"למדנו בפורת יוסף, היו שם אריות, אבל היה ידוע בפורת יוסף שחכם בן ציון זה הראש הכי מבריק שיש, חוץ מזה שהוא היה שקדן עצום. היה לו ראש מיוחד, אתה לא מספיק להקשות הוא כבר מבין מה אתה רוצה ואומר לך תירוצ. פעם בא אחד מגדולי האשכנזים לתת שיעור בישיבה, אחרי שגמר קטע, חכם בן ציון הקשה קושיא, אותו גדול התפעל מאד והתבטא על חכם בן ציון 'יש לו ראש כמו הראשונים'."

כיצד התבטא הקשר של חכם בן ציון עם מי שהיה שותף עימו בהנהגת הישיבה חכם יהודה צדקה?

"היה לו כבוד עצום לתלמידי החכמים, הוא נהג בכבוד גדול בחכם יהודה צדקה למעלה מהכל, הם היו בישיבה יחד, כשמרן ראש הישיבה רבי עזרא עטיה נפטר מינו את רבי יהודה צדקה לראש ישיבה, וחכם בן ציון זצ"ל היה מגיד שיעור, ותמיד חכם בן ציון נהג בו כבוד מלכים ורבי יהודה צדקה היה מחזיר לו ונוהג בו כבוד כפלי כפלים. שניהם זה פלא פלאות לראות את הנהגות של שניהם, הנהגת המידות זה היה דבר ענק מאד. כך גם בישיבה כל פעם שהיו באים לשאול שאלה את חכם בן ציון היה אומר לכו לרב צדקה, היו הולכים לרב צדקה, היה אומר להם לכו לרב בן ציון עד שבסוף שניהם היו יושבים יחד ומחליטים".

**למדנו בפורת
יוסף, היו שם
אריות, אבל היה
ידוע בפורת יוסף
שחכם בן ציון
זה הראש הכי
מבריק שיש,**

למרות שהיה חלוק בהלכה עם חכם עובדיה, שרר ביניהם כבוד גדול, נשמח שכבוד הרב ישתף אותנו בכך.

חי ויש מרן שכותבים להניח ביחד אבל הוא מפני כבודו של הרב עובדיה לא הניח בפניו את שניהם יחד. זה גדלות מיוחדת שהייתה לחכם בן ציון זצ"ל."

ועל כך אני יספר לכם עוד סיפור, חכם בן ציון היה שכן של חכם עובדיה, פעם אחת בנו של חכם עובדיה, רבי אברהם יוסף נפצע, חכם בן ציון ראה את זה, לקח אותו לבית חולים, מבלי שהודיע לאביו חכם עובדיה כלום, לקח אותו החזיר אותו, אמר איך אני יפריע לחכם עובדיה בלימודו, פשוט לא רצה להפריע לו. מדובר כאן על אדם ענק ואם כל הגדלות שלו נהג בענווה כל כך גדולה, זהו דבר גדול שיש הרבה מה ללמוד מזה, גדולי הדורות שכל חייהם הייתה תורה ויראה ובכל דבר שלהם ראינו הנהגות קודש מיוחדות."

"אני יספר לכם סיפור שמעיד על ענוותנותו של חכם בן ציון והכבוד שרכש לחכם עובדיה, הרב עובדיה אומר להניח תפילין של רש"י ורבינו תם זה אחר זה, אבל חכם בן ציון חולק ואומר להניח שניהם ביחד, יום אחד הם נקלעו באמריקה בתפילת שחרית יחד, חכם בן ציון הניח כל תפילין בנפרד ולא יחד כמו שנהג, שאלו אותו מדוע משנה ממנהגו, הוא ענה, אני לא יניח שתי תפילין יחד בפני הרב עובדיה, זה ענווה, הרי יש בן איש

זיכרון למרן

גיסו של מרן רבינו זצ"ל,

הגאון הגדול רבי ראובן שרבאני זצ"ל

מראשי ישיבת יקירי ירושלים

בנטפי דמע ומספד שכתב לאחר הסתלקותו של מרן זצ"ל.

וּם לשנה אקבע בכיה לדורות על אחי וגיסי מורי ורבי, רכב ישראל ופרשיו מרן הגאון רבינו בן ציון אבא שאול זללה"ה. אשר היה לתבונה שורש, ואל החכמה עיקר,

שימש גדולים ומתורתם שאב, ואשר זכה להיות ראש לכל בני גילו ודורו, באשר כל מילי דמיטמרין באורייתא ש"ס ופוסקים ליה אתגליין, עינו ראתה כל עיקר, אגר במסירות נפש לחמה של תורה, והפליא בחריפותו פלפולא דאורייתא, כל אנשי שם הבאים שעריו, יביטו יראו בו מראות גדולות, הנמצא כזה איש אשר רוח אלוקים בו, כאחד מתקיפי קמאי.

מתאווים להסתופף ולהתחופף בצל כנפיו, לשחר לבוקר ולערב אור פני הדרתו חושן המשפט על לבו, ידין ידין, יורה יורה, בעומק דעתו ובנפלאות תבונתו. יום עברה היום ההוא כי נפל שר וגדול, מגדל גבוה חומה בצורה, ארז הלבנון, ריש מתא וריש מתיבתא, נגדע לארץ אריה דבי עילאה, מנגח כתורא בעומק עינו המבעית כל צורב ותלמיד חכם, יום וליל יבכון יהמיון בני ביתו וחבורתו, ואחים בהיספדא יקראו בקול גדול איך שודדנו, סגור ליבם יקרעו וקולם ישמיעו, אנה

פנה עטרת ראשנו אן חנה הודינו והדרינו אביר רועינו, כי בדרך אמת הנחנו, ובמעגלי היושר הנהילנו ובאורח חיים הנהיגנו, ומצוף פניני אמריו כי נעמו הטעימנו, ותהי' כדבש מתוק בפינו, נשבר מקל תפארתינו, אבד חסיד מן הארץ.

ואעידה בו עדות נאמנה למען ילמדו וישמעו קהל בני

התורה ובפרט אלו אשר לא זכו לחזות בנועם פניו, אשר למעלה מיובל שנים זכיתי לשהות במחיצתו ובצוק חברתו, ללמוד לפניו ולשמשו, ועיני ראו ולא זר

את סוד גדולתו ותפארתו, שלא הסיח דעתו מלימוד התורה בשקידה מופלאה, המית עצמו באהלה, וזיכך עצמו ביסורי עמל התורה עד כלות כוחותיו, והיה זה הוא שכבר מנערותו הכה על קודקוד ראשו ואמר לעצמו גדל לכן בן גדולים סבב ומתורתם שאב בכל דרכיו עד שכל מעשיו והליכותיו, שיחותיו לימודיו והנהגותיו, בדקדוק עצום בעינא פקיא, הוציאה מדרך ההלכה מפירוש הסוגיא כי היתה לו התורה פרוסה כנר וכיריעה למרגלותיו, ואף גם זאת שתורתו טהורה היתה, תורה לשמה, ולא כקרדום לחפור בה. נפש עמל עמלה לו ונעשו כליותיו כמעין הנובע חידושי תורה והגיגי חכמה, דעת תורה צרופה, ולא זו אלא אף זו גאונתו בנועם מידותיו, וסבר פניו לכל אדם הבא לפניו, גדולים וקטנים שבורי לב ונדכאים, מצאו מנוחה מנפשו הטובה. בכח אלה זכה למה שזכה וה' עמו שהלכה כמותו.

זאת היתה נחמתנו תורתו הנשארת לנו, אלפי תלמידיו די בכל אתר ואתר מהם ראשי ישיבות ויושבי על מדין, ואת עלית על כולנה ספריו המאירים אור לכל ציון משוש לכל הארץ, להורות דרך, להבין שמועה, ולהסיק הלכה, השאיר אחריו ברכה. בצרור החיים תהא נשמתו צרורה.

תורה מציון

**חידושים והוראות למעשה שטרם פורסמו
מרבנו מרן אור העולם זצ"ל
כפי שקיבל ממנו תלמידו הגאון הגדול
רבי ברוך שרגא שליט"א ראב"ד ירושלים**

הרה"ג רבי ישי יצחק שרגא שליט"א
ר"מ בישיבת לב אליהו
ומח"ס תורת העובר

לפנינו חידושים והוראות למעשה מרבנו
הגדול שר התורה ועמוד ההוראה מרן
הגאון רבי בן ציון אבא שאול זלה"ה
בעל האור לציון כפי שקיבל ממנו
תלמידו יבלחט"א אאמו"ר הגר"ב שרגא
שליט"א ראב"ד ירושלים, עם ביאורים
והערות בקיצור נמרץ מהעורך. ולתועלת
הלומדים ליקטנו מארבע חלקי השו"ע.

דיני יו"ט שני של גלויות

(א). תושב חו"ל שנמצא ביו"ט שני בא"י, שדין הוא שעליו לנהוג כל דיני
יו"ט שני, אסור לתושב א"י להסיעו ברכבו ביום טוב שני, ואף שהתושב
חו"ל אינו עושה מלאכה כלל, ואינו פותח את הרכב, אלא רק יושב ברכב,
וטעם הדבר, משום דהוי גזירה שמא יצא מחוץ לתחום ביו"ט.
(א). והוסיף אאמו"ר בע"פ: אמנם ממרן הגר"ע יוסף זלה"ה שמעתי שאמר,
דטעם הדבר משום שהנוסע מכביד על הרכב, וגורם הבערת אש ביו"ט. ונומתי
לו שלפי דבריו, א"כ במשאית יהיה מותר, כיון שאין הנוסע מכביד, ואין זה
מורגש כלל, והשיב מרן הגר"ע יוסף זלה"ה דמ"מ לא פלוג רבנן. ע"כ מאאמו"ר.
ולכא' דברי מרן הגר"ע יוסף צ"ב, דאף אם הנוסע מכביד, מ"מ את ההבערה

אינו עושה, ורק הנהג עושה, ובסה"כ גורם שהנהג יעשה הבערות
נוספות עבורו, אבל הוא אינו עושה כלום. וכיו"ב כ' באור לציון ח"ב
(פי"ח ה"ט) להתיר לאשה שקיבלה שבת לנסוע ברכב לכותל, אם אכן
בעלה הוא פותח את הדלת והיא אינה עושה כלום, שהרי בעלה הנוהג
ברכב עושה הכל והוא לא קיבל שבת.

ויש להביא כעין דוגמא לזה מדיני חו"מ, דמעשה שהיה בנהג שהעלה
נוסעים לרכבו יותר מהמותר ע"פ החוק, ונקנס ע"י שוטר, ורצה לחלק
את הקנס בין הנוסעים. אכן נראה שהקנס מוטל עליו דווקא, כיון שאת
האיסור הוא עשה, ואין לנוסעים איסור להכנס לרכב, ורק על הנהג
אסור להסיע את רכבו במצב כזה, ויכולים הנוסעים לומר לו מי אמר
לך לנסוע. וה"ה בנ"ד.

אכן, גם מה שאמר מרן הגר"ב צ"ח זלה"ה שטעם האיסור הוא משום גזירה
שמא יצא מחוץ לתחום, אינו ברור לכא', דכבר האריכו הפוסקים
שאין בכוחנו לגזור גזירות מדעתנו (עי' יבי"א ח"א סי' טז). ויתר על
כן יש לתמוה, דא"כ מה שהתיר הגר"ב צ"ח להתיר לאשה שקיבלה שבת
לנסוע ברכב, ג"כ צ"ע, דנימא גזירה שמא יצא מחוץ לתחום. וצ"ל
בביאור דעת רבותינו הגר"ב צ"ח והגר"ע, שהבינו ברוחב דעתם, שאם
נתיר לבני יו"ט שני לנסוע ברכבים ע"י ישראל כביום חול, אין לך
זילותא גדולה מזה, ועלול להיעקר קדושת היו"ט שני לחלוטין, לכן
אסרו הדבר בתוקף, אף שאין לזה טעם ברור ע"פ ההלכה. וההוראה
מסורה לרבותינו עיני העדה.

דיני חול המועד

(ב). מעשה שבנו בבנין חדש יציקה בחוה"מ, והיה על החשמלאי
להעביר את חוטי החשמל בתוך הבטון, ואם היה עושה במועד
בעוד הבטון רך, היה לוקח הדבר זמן מועט, ואם ימתין עד אחרי
המועד כבר יתיבש הבטון ויתקשה, ויצטרך לחפור במכשיר

מיוחד בתוך הקירות בשביל להעביר את החשמל, והורה הגרב"צ שאסור לעשות כן במועד, ויש להמתין אחר המועד אף שיצטרך לעבוד זמן רב יותר, ולטרוח בעבודתו הרבה יותר. ושוב מעשה בבעל מאפיה גדולה, שנתקלקלה המשאית המובילה את המאפים לחנויות במועד. אמנם לא היה לו צורך במשאית במועד, אלא רק לאחר המועד. ונשאל הגרב"צ אם מותר לו לתקן את המשאית במועד, וטענתו בפיו, שאם לא יתקן את הרכב במועד, לא יוכל לעבוד כראוי אחר המועד, ויגרם לו הפסד מרובה. והורה הגרב"צ שאסור לתקן את הרכב במועד, ואין זה בכלל דבר האבד.

(ב). לכאן יש לבאר הוראות אלו, דכיון שאין לו לבעל המשאית הפסד מממונו, ורק שלא יוכל למכור ולהרויח, אבל לא יגרם לו נזק ישר מכספו שיאבד, אין זה בגדר דבר האבד. ומה שיש להעיר בזה מד' השו"ע (סי' תקל"ג ס"ג), הנה לכאן יש להוראה זו ראיה ברורה מד' השו"ע במקו"א (סי' תקל"ט ס"ט), שהתיר לקנות יין במועד ולתקן החביות, וביאר המ"ב, שהואיל והותר לקנות הותר לתקן, ומשמע דבלא"ה אין להתיר. וסוגיא זו יש בה אריכות גדולה, ועי' במאמרי שבמאסף מוריה (ניסן תש"פ, וסוכות תשפ"א) שנתבאר סוגיא זו בהרחבה ובביאור דעת מרן השו"ע. ואכ"מ.

דיני פת גויים

(ג). אחרי מלחמת תשכ"ז ששוחררה ירושלים העתיקה, היו הערבים מוכרים בייגל עם שומשום, והיה טעמו ערב מאוד, וכמה מגדולי ישראל התירו לאוכלו כדין פת גויים. אמנם הגרב"צ הורה שאין לאוכלו, כיון שקבלה בידו מהזקנים שאין לאוכל מאכל זה. וסוף דבר, שנודע ברבים כי מה שהיה טעמו ערב לחיך, מחמת שהיו הערבים מושחים את הבייגל בשומן רגלי העיזים.

(ג). מעיקר הדין פשוט שמותר לאוכלו, כיון דהוי פת פלטר. ואף שמצוי פת ישראל, מ"מ יש להתיר כיון שכ' הפוסקים דבמקום שאין מצוי פת ישראל מותר, וכ' האחרונים, דה"ה אם הפת נכרי טעים יותר מפת ישראל דיש להתיר, עי' כה"ח. ועפ"ז הורו חכמי הדור להתיר, אמנם מרן הגרב"צ סבר כנ"ל, ונתברר שכן הוא האמת.

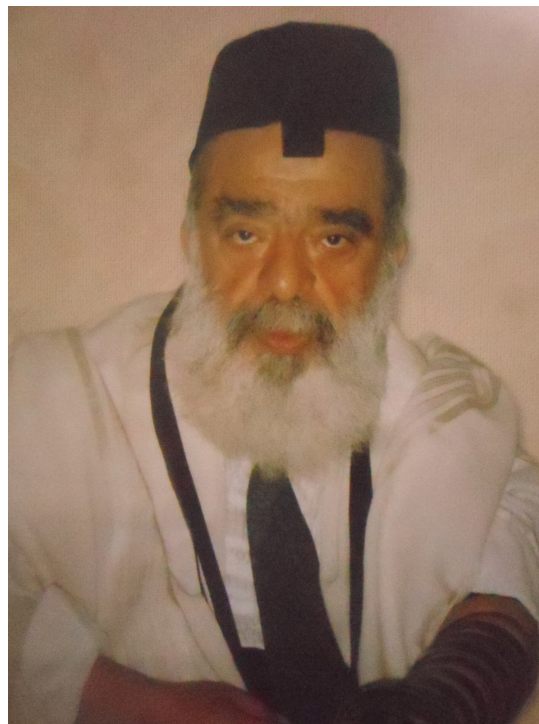
דיני שילוח הקן

(ד). מי שרוצה לקיים מצות שילוח הקן לכתחילה ובהידור, יש לו לתפוס את האם בידו בעודה על הבנים, ולא די שיגרשה במקל. ומ"מ גם לאחר שתפס את האם בידו אין לו לברך על מצוה זו, והגרב"צ עצמו כשעשה מצות שילוח הקן בביתו, בירך על שילוח הקן ושהחיינו בלא שם ומלכות.

(ד). הנה פשט דברי מרן (סי' רב"צ, וסימנא מילתא היא, והאם רובצ'ת על האפרוחים) שהעיקר לגרשה, ואין נפק"מ כיצד מגרשה, והעיקר שגרשה מכוחו. וכ' בהדיא החזו"א (יו"ד סי' קעה), ועוד רבים מגדולי האחרונים.

אמנם הגרב"צ ס"ל דכל שלא אחזה בידו, אין זה עיקר המצוה, ולא ידענו היטב טעמו. ונראה, דהגרב"צ אדיק טובא בשיטת הרמב"ם כידוע, וס"ל דכל שמרן לא גילה דעתו יש לנו לילך אחר הוראות הרמב"ם, והמעייין ברמב"ם (פי"ג משחיטה), יראה שכן דעתו. ויש לזה כמה ראיות, א, כ' הר"מ בפתיחתו להל' שחיטה במנין המצוות: 'שלא לקח האם על הבנים לשלח האם אם לקחה על הבנים'. עכ"ל. ומפורש דלא כתב שיש מצוה לשלח האם הנמצאת על הבנים אלא רק לשלח האם אם לקחה על הבנים, דס"ל דכל החיוב הוא רק אם לקח את האם מעל הבנים אז חייב לשלח אבל אם לא לקח אינו חייב ליקח. ב, ויתר על כן נראה, דכאשר אינו חפץ לקחת את האם על הבנים לא די שאינו מחויב לשלח, אלא אף קיום מצוה אין לו בזה אם משלחה בסתם, דאי נימא דיש קיום מצוה, גם אם לא לקחה מעל הבנים א"כ מדוע לא כתב הרמב"ם בשום מקום דיש מצוה לשלח אם הנמצאת על הבנים והרי גם מצוות קיומיות כותב הרמב"ם, וע"כ דרק כשלוקח את האם מעל הבנים, יש לו חובה וקיום מצוה לשלח הא לאו הכי אין לו בשילוחה אף קיום מצוה. ולכן כ' הרמב"ם, כיצד משלח את האם, אוחזה בכנפיה ומפריחה, והיינו דאם לא אחזה בידה אין כאן מצוה. ודו"ק. ועי' בשו"ת יבי"א העשירי (חיו"ד סי' כב).

ובתשו' הרשב"א כ' דאין לברך על מצוה זו כיון דהוי לאו הניתק לעשה, והוי כהשבת הגזילה וכו', והביאוהו האחרונים, והגרב"צ לרוב חסידותו בירך בלא שו"מ, והוסיף לברך שהחיינו בלא שו"מ. ושור"ר שכ"כ בהגהות בל"ע על השו"ע.

(ה). מי שקננו יונים בחצירו, יש לו לומר קודם שהאם הטילה את הביצים שאינו רוצה לזכות בהם, ובזה הוי הפקר גמור ויכול לזכות במצות שילוח הקן. אבל לאחר שהטילה את הביצים לא יעזור שיפיקרם כעת, והו"ל מזומן ופסול ממצות שילוח הקן.

(ה). יש בהוראה זו כמה חידושים לדינא. ונבאר. ראשית, היה מקום לומר שאף שחצירו של אדם קונה לו שלא מדעתו, מ"מ כ"ז רק בדבר שאדם חפץ בו, אבל בדבר שאדם לא חפץ בו אינו קונה לו בע"כ, וכיו"ב כ' התוס' ב"ב (נד.). והאידנא אף א' אינו חפץ לזכות בבנים מתרי טעמי, א. כי רוצה לקיים מצות שילוח הקן. ב. אף אם לא יקיים מצוה, מ"מ רובא דאינשי מגרשים בעלי חיים שבאו בחצירם, מחמת נקיות וסלידה מבע"ח, ויש מקום לומר, דאינו קונה בסתמא כל שלא גילה דעתו בפירוש, וכעין המבואר בגמ' בב"ק: גללים אפקורי מפקר להו.

ולפ"ז י"ל שכל הנדון בד' הפוסקים אם צריך להפקיר וכו', זה רק בזמנם שהיה להם עסק עם העופות לשוחטם ולגדלם, ולא כן בזמנינו. אמנם הגרב"צ לא ס"ל הכי, ולדעתו כל שלא הפקיר מראש, זכה בזה בע"כ. ולא ידעתי טעמו. ואפשר שדבריו אמורים לפי הנהוג בזמנו, שהיה לביצים ולאפרוחים ערך כספי והיו בנ"א שהיו חפצים בזה. וממון הגר"ע יוסף שמענו, שד' התוס' בב"ב שייכים לנ"ד, ואף אם לא הפקיר מראש, יכול לקיים שילוח הקן בהידור. וראיתי שכן הובא גם מהגר"נ קרליץ.

ויש בהוראה זו נקודת חידוש נוספת, דלולי ד' הגרב"צ יש מקום לומר שמועיל להפקיר את הביצים בשביל לקיים מצות שילוח הקן. ויתר על כן, אף אם קיים את המצוה וזכה בביצים, מ"מ יכול להפיקרם ולקיים שוב ושוב. ומטו כן בשם הקה"י צ"ל שהורה כן. וכן מורה להדיא בנו הגר"ק.

ואין להקשות לשיטה זו, דא"כ למה הפוסקים הגדירו אותה כמצוה נדירה וכו', והלא לכאורה היה עופות בביתו ותרנגולות וכו', ויכל להפקיר ולקיים שילוח הקן בקלות. דז"א קושיא כלל, דפשוט לכו"ע דאינו יכול להפקיר את העופות בשביל לקיים שילוח הקן, וכל הנדון הוא רק אם יכול להפקיר את הביצים, בזמן שהעופות אינם שלו ואינם ברשותו, והמה פורחות להם כשבא לתופסן, ובכה"ג אינם שלו, ואינם בגדר 'מזומן' שפטור משילוח, אבל עופות שברשותו, המה בגדר מזומן.

”

עכ"פ, דעת הגרב"צ ברורה, דאם קיים פ"א וזכה בביצים שוב אינו יכול לקיים שוב, ואינו מועיל שיפקיר את הביצים בשביל לקיים פעם נוספת. ועי' בברכ"י שכ' כן בשם החכם סולימאן. ואמנם שבעיקר ראייתו עי' בשיח השדה להגר"ק שדחה דבריו, ומצאתי בס' משנת שילוח הקן להגר"א לורנץ שיישב דבריו. ע"ש. והגר"צ עצמו שקיים מצוה זו בביתו, טרח להרוס מקום הקן, כמבואר בסה"ק. ואכ"מ.

דיני יבום וחליצה

(ו) אשה זקינה שנפלה ליבום, ואין בדעתה להינשא עוד, מ"מ מצוה גדולה שתחלוץ, כיון שיש במעשה החליצה נחת רוח לנפטר, ויש להשתדל שתחלוץ בכל אופן.

(ז) עי' בשו"ת חתם סופר (אה"ע סי' פ"ה) שהסיק להלכה שאין מצוה לחלוץ ואי אפשר לכופף את היבמה והחולץ אם אינם רוצים לא לחלוץ ולא ליבם, וכ' דאע"פ שמבואר בזה הקדוש פר' חוקת שיש מצוה בחליצה, מ"מ גם לפי הזהר אין זה מצוה אלא סגולה לנשמת המת והוא כמו גמילות חסד עם המתים והוא כעין אמירת קדיש וכמו להדליק שמן זית לע"נ הנפטר. ע"ש.

ורבנו הגרב"צ אמר, שהגם שכנים ד' הגאון חתם סופר, שאין בזה חיוב, אמנם נראה ע"פ סודן של דברים דענין החליצה הוא תועלת עצומה ונוראה לנפטר הרבה יותר

מהדלקת שמן זית, ולכן אף אם היבמה היא זקינה בת תשעים שנה, שבודאי לא תינשא יותר, מ"מ יש להשתדל שהיבם יחלוץ לה בכל אופן, משום התועלת העצומה שיש לנפטר במעשה החליצה.

דיני קנינים ואסמכתא

(ז) לכתחילה יש לעשות קנין סודר בשעה שסוגרים שידוך, שכל צד יעמוד בדיבורו. ומ"מ שידוך שהתבטל ונפרדו זה מזה, הצד שביטל חייב לשלם דמי בושת להצד שכנגדו. ואף אם לא עשו קנין בשעת השידוך.

(ז) וכמה פעמים גבה הגרב"צ דמי בושת, ובזמנו שיער זאת בסכום של כחמשת אלפים דולר ארה"ב. ואף שדעת מרן בסי' רז שכל שלא עשו קנין אין צורך לשלם, עי' במאמרי שבקובץ בית אהרן וישראל (שבט תשס"ה) שנתבאר בס"ד דעת מרן הגרב"צ בסוגיא זו.

דיני שומרים

(ח) מעשה שהיה שאחד מאברכי הישיבה הוצרך לצאת מביתו, והפקיד את תכשיטי אשתו ביד החברותא שלו תמורת שכר, ואיתרע מזליה של השומר ובאו גנבים בלילה וגנבו את התכשיטים.

ורעשה ע"ז כל הישיבה על רוע מזלו של השומר שדינו כשומר שכר שחייב בגניבה ואבידה, ונלאו למצא מזור למצבו, לפי שהיה אברך דל אמצעים. וכשבא הדבר לפי מרן הגרב"צ, שאל את המפקיד בזה"ל: האם ראית איפה הוא שומר, והסכמת לזה. ומשהשיב המפקיד הן! הורה לפטור את השומר לגמרי, ונימק הוראתו, דכיון שידע היכן הוא שומר, ע"ד כן הפקיד, ואף שו"ש פטור. והיה הדבר מחודש בקרב חו"ר הישיבה.

(ח). עימש"כ מרן הב"י (סי' רצא ס"כ), בשם הר"י ברצלוני, ומש"כ ע"ד. ומש"כ ללמוד מדבריו בשו"ת מהרש"ך ח"ב (סי' קסט). ועימש"כ אאמו"ר בשו"ת ברוך אומר (סי' פג).

וז"ל הערוך השולחן (סי' שג ס"ז) בשם המרדכי: זהו דבר פשוט, אם ידוע בעיר דרכי השמירה של שומרי שכר ושומר בשמירה זו דפטור, אף לדעה ראשונה (דס"ל דשו"ש חייב אפי' בגניבה שע"י אונס) דעל דעת כן מסר לו. ע"כ. ויש להביא דוגמא לזה, דאם אדם השכיר את רכבו לחבירו, ונגנב מהחניה, דהשוכר פטור, כיון שידע שהשמירה תהיה בחניה בחוץ, וע"ד כן מסר לו. ודו"ק.

ועימש"כ בגו"ר חו"מ (כלל א' סי' א'), ובמש"כ ע"ד בפרח שושן (כלל א' סי' א'). והובא בגליון הגרע"א לשו"ע שם. ועימש"כ בביאור הלכה זו ידי"נ הגר"מ

מאיר שליט"א בס' שמעתתא דשומרים (עמ' תרד).

אחרי מלחמת תשכ"ז
ששחררה ירושלים
העתיקה, היו הערבים
מוכרים בייגל עם
שומשום, והיה טעמו
ערב מאוד, וכמה מגדולי
ישראל התירו לאוכלו
כדין פת גוים. אמנם
הגר"צ הורה שאין
לאוכלו, כיון שקבלה
בידו מהזקנים שאין
לאוכל מאכל זה. וסוף
דבר, שנודע ברבים כי
מה שהיה טעמו ערב
לחין, מחמת שהיו
הערבים מושחים את
הבייגל בשומן רגלי

העיזים.

”

ממשיכים בדרךנו

לקראת השנה העשרים וחמש שנה להסתלקותו של מרן ראש הישיבה אור העולם הגאון האדיר רבינו בן ציון אבא שאול זצ"ל, גדולי ישראל התכנסו לזכרו בהיכלה של ישיבת "לב אליהו"

הרב יהודה חזן

בתורה, אדם ענק בתורה, פוסק הלכות זה כולם יודעים, היה גם כן גדול בתפילה וגדול במידות, החוט המשולש ראו אצלו. כל מי שלומד בספריו או למד אצלו ידע את גדלותו הענקית בתורה והיה גדול מאוד בתפילה, היה מתפלל על חולים במסירות נפש שלו היה מרפא אותם, וגדול במידות, לא החזיק מעצמו כלום, כמה היה גדול בתורה התנהג בפשטות והדברים האלה אנחנו חייבים ללמוד ממנו.

בדבריו ביקש ראש הישיבה מבני התורה לקבל על עצמם לימוד חצי שעה ביום בתענית דיבור להצלחתם של החיילים, בדבריו אמר מרן: "המצב נורא מה צריכים לעשות שהתורה תגן עלינו אחיכם יצאו למלחמה ואתם תשבו פה? אנחנו בני התורה צריכים להתחזק, להציל את החיילים שנמצאים באש, לעתיד לבוא יבואו ויגידו פלוני זה חייל נכנס לאש מי הציל אותו, אחד כאן בישיבת לב אליהו למד תורה הוא הציל אותי, צריכים לקבל על עצמנו ללמוד חצי שעה תענית דיבור לכבוד החיילים, זה גם כן דבר גדול אתה מציל אותם, לעתיד לבוא יגידו זה הציל אותם". מרן הראשון לציון הגרש"מ עמאר בדבריו הרחיב בגדלותו הענקית של מרן זצ"ל אשר זכה להעמיד דורות של גדולי תורה וראשי ישיבות המפארים את העולם כולו.

הגר"נ בן שמעון והגר"ד יוסף והגר"ש זעפראני שנשאו דברים במעמד עמדו על דרכו הייחודית בלימוד ובהרבצת תורה וציינו את מסירות נפשו של תלמידו המובהק הגר"י זכריה ראש ישיבות לב אליהו אשר כמו בחייו מסר נפשו להפצת תורתו של מרן זצ"ל זוכה עתה גם עשרים וחמש שנה אחר הסתלקותו להאיר ולנטוע בתלמידיו את דרכו של מרן זצ"ל.

במעמד גדולי ישראל ותלמידיו ממשיכי דרכו נערכה העצרת המרכזית לזכרו של ראש ישיבת פורת יוסף מרן רבינו הגדול חכם בן ציון אבא שאול זצ"ל במלאת עשרים וחמש שנה להסתלקותו.

העצרת נערכה בהיכל ישיבת לב אליהו בשכונת רמת שלמה בירושלים בראשות תלמידו הגאון הגדול רבי יעקב זכריה ובהשתתפות מאות תלמידי הישיבה ובוגריה.

בתחילת המעמד נשא שיעור מיוחד בדרכו הלימודית של מרן זצ"ל, ראש ישיבת אמרי דעת ונשיא איחוד הקהילות הגר"ש גבאי ששטח בפני בני התורה את כללי הפסיקה והעיון וחיידך את דרכו של מרן זצ"ל בשמירת המנהגים מה שראה אצל מרן זצ"ל במשך שנים שהיה זוכה ללמוד עימו. (עמ' 13)

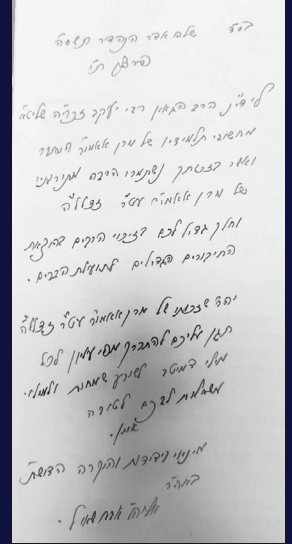
לאחר מ"כ נערך סדר לימוד מיוחד בתורתו של מרן זצ"ל בספריו הקדושים אור לציון, בסיום הלימוד מסר ראש הישיבה הגר"י זכריה שיעור כללי בסוגיא הנלמדת בדרכו של מרן זצ"ל מה שזכה לינק במשך שנים רבות הן בשיעוריו של מרן והן בתורתו שזכה לעלות על הכתב ולשמר את תורתו העיונית (עמ' 12). בתום השיעור פצחו בני הישיבה ובוגריה בשיר המרגש "אבל באמת הוא מלאך" אשר עורר התרגשות רבה בקרב מאות המשתתפים.

הגה"צ רבי מנשה שוע מראשי ישיבת לב אליהו לצעירים ומגדולי תלמידיו של מרן זצ"ל נשא דברי חיזוק והתעוררות ממשנתו המוסרית של מרן זצ"ל מרן הגר"מ צדקה בדבריו חיזק את בני התורה וציין את גדלותו של מרן זצ"ל בעיון הלימוד, במידות ובענווה, "להגדיר את הרב קשה מאד, מה שהכרנו אותו, מה שיכולים ללמוד, זה שלושה דברים, מהגדלות שלו

כח המנהג

"בזכותך נשתמרו הרבה מתורתיו של מרן זצ"ל:
הקדשה מיוחדת שכתב בנו יחידו של מרן זצ"ל
הגרא"א אבא שאול זצ"ל לגרא"י זכריה
עם צאת אחד מספרי האור לציון

משא הקודש
הגאון הגדול רבי יעקב זכריה שליט"א
ראש הישיבות "לב אליהו" ותלמידו המובהק של מרן
האור לציון זצוק"ל
בעצרת המרכזית בהיכל הישיבה

דילגו עליכם זה משמייים, השם רוצה שידלגו עליכם, אף אחד לא קובע, אף אחד לא יכול לפגוע בנו, לדלג עלינו, זה מאיתנו יתברך ואם השם רוצה ככה אז כל מה דעביד רחמנא לטב עביד. זה חינוך מגיל צעיר, תתכוננו שעוד ארבעים שנה ידלגו עליכם שלא יהיה לכם קשה. בהקדמה לאור לציון חלב ב' כתב הרב, דברים אלו כתבתי לאחר עיון בדברים זמן רב, ואני זוכר את התקופה הזאת, זה היה בשנת תש"נ, הרב סגר את עצמו בספרייה והיה אומר לי תביא את הספר הזה והזה ובמיוחד התעכב על האם קיבלנו הוראות מרן גם בבית יוסף או רק בשולחן ערוך, והראה לי כמה דברים, אמר לי אתה רואה, מה הם רוצים ממני לא קבלנו הוראות מרן בבית יוסף, קיבלנו הוראות מרן בשו"ע לא בבית יוסף, כי שולחן ערוך זה דברי קבלה, בית יוסף זה פירוש. ועל כל זה כתב הרב בהקדמה 'את הדברים אלו כתבתי אחר עיון והדוחה לא ידחה במהרה, אלא אחר העיון'. והנה מה שלמדתי עכשיו, בא בעל תשובה ונכנס לישיבה של חוזרים בתשובה וראש הישיבה אשכנזי והוא ספרדי או הפוך, האם צריך לנהוג כמנהג אבותיו או כמו רבותיו.

הגמרא בשבת אומרת במקומו של רבי אליעזר היו כורתים עצים לעשות פחמים ולעשות ברזל בשבת, רבי אליעזר סובר מכשירי מילה דוחין את השבת ואפילו שיכולתי לעשות אותם מערב שבת, רבי עקיבא אומר, דווקא מילה דוחה את השבת, אבל מילה שהיה אפשר לעשות אותה מערב שבת לא דוחה את השבת, ובמקומו של רבי אליעזר נהגו כמו רבי אליעזר, היו ממש עושים סכין למילה בשבת. שואל רבינו זצ"ל, הרי חכמים חלקו על רבי אליעזר וא"כ איך עשו כך?, יש שלמדו מכאן שאדם חייב לקיים הלכה כמו רבו, אם יש לך ראש ישיבה, אתה חייב לעשות כמוהו ולא משנה מה הוא, אתה ספרדי הוא אשכנזי, ככה יש למדו. ועל כך שאל רבינו, אם יש כזה ענין שחייב לעשות כמו הרב, המרא דאתרא, למה הרמב"ם לא כתב רמז לזה בשום מקום?, אם יש הלכה כזו שצריך לעשות כמו הרב, כמו שבמקומו של רבי אליעזר כרתו עצים בשבת בגלל רבי אליעזר אפילו שהלכה לא ככה, אבל הרב שלי אמר אז עושים, א"כ למה הרמב"ם לא הביא הלכה כזאת כשיש מקור לזה.

ועל כך הסביר רבינו את הדברים כך: כל מה שעשו במקומו של רבי אליעזר, בגלל דעביד כמר עביד, דעביד כמר עביד, נהגו כמוהו, בגלל שנהגו כמו רבי אליעזר אז עושים, אפילו שחכמים חולקים, עושים במקום הזה כך, כי כך נהגו. זהו פירוש הגמרא, כיון דעביד כמר, כיון דנהגו אז עושים. א"כ לעשות כמו הרב שלך נגד ההלכה אתה לא יכול לעשות, אם הרב שלך פוסק כמו אבותיו כמו רבותיו, אתה לא יכול להגיד אני עושה ככה. מתוך זה יוצא בעל תשובה אשכנזי הלומד בישיבה ספרדית לא חייב לעשות כמו הראש ישיבה שלו, אבל לא רק זה, כך גם בחור ישיבה שהלך ללמוד בישיבה אשכנזית לא חייב לעשות כמו ראש הישיבה, דעביד כמר הוא מכח המנהג, כפי שהביא הגאון ר"י אמרי דעת את הרמב"ם קיבלנו עלינו המנהג והקבלה הן הן עמודי ההוראה.

(נכתב ע"י אחד השומעים)

אנו נמצאים בכנס לכבוד מורנו ורבינו בן ציון אבא שאול זצ"ל שתכנן נאמר דברים עליו ועל דברי תורתו, אבל המרגש ביותר לראות את הבוגרים היקרים אם זה מלב אליהו אם זה מלפני. רבותי כל בחור פה מזכיר לי הרבה, מזכיר לי תוספות שלמדנו והיה קשה לו, מזכיר לי מהרש"א שהיה קשה, היה לי פעם בחור שהיה כ"כ בצער שלא הבין וביקש והתחנן שהוא יבין, כל בחור פה הוא יהלום, כל בוגר פה הוא יהלום.

פעם הגיע אחד מגדולי ישראל לישיבה ואמר 'אתם הולכים בדרך שמש קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכן הלאה, אתם לומדים מרב שלמד מרבו וזה דרך התורה, אנחנו לא באים מעצמינו, שום דבר לא מוכחנו, שום כלום, אם לא שרבותינו נתנו לנו כוח, הן במוסר, הן בהנהגה, הן בלימוד, על מה שמים לב, מתי רש"י אומר קושיא, לא מערבים את רש"י עם התוספות ולא התוספות עם האחרונים, קודם כל לומדים גמרא, פשט, כך רבינו זצ"ל היה אומר לנו, אם לא, אתם תצאו מבולבלים, יש בחורים כישרוניים, הם קופצים ממפרש למפרש, רגע, את רש"י גמרת להבין, את התוספות גמרת להבין, מה אתה הולך הלאה.

כשאני בא לדבר על מורנו זצ"ל, לפני שאני יגיד קצת מדברי תורתו ממה שלמדנו, אני חייב להקדים, זה לא הספד, אני לא רואי לדבר על מורנו ורבינו, מי שקצת הכיר את שולי גלימתו זכינו גם לשמש אותו, גם לקחת אותו לבית להחזיר אותו מן הבית, חוץ מזה שהיינו צמודים אליו בלימוד, מעלתו גדולה מאד מאד ואנו לא מתקרבים כלום וכלום, אבל יש לנו דרך, הולכים בדרכו, הרב הכניס לנו דבר אחד, בשאיפות אין עוונה, אנחנו יודעים שאנחנו אפס של אפס, אבל בשאיפות אין עוונה, אנחנו רוצים ללכת בדרכו, זה חוצפה להגיד ככה אבל אמרתי איפה דרכו ואיפה אנחנו, אבל בשאיפות אין עוונה, אני יודע שיש פה אברכים שעמלים בעיון יום ולילה, לומדים וממשיכים בדרך העיון, אשריכם בדרך הזה תמשיכו הלאה ללכת בדרך העיון ולדעת את הדרך המסורה לנו מרבותינו.

אספר לכם סיפור שממחיש את ההנהגה המיוחדת של מרן זצ"ל. הרב היה אומר לנו כולכם תהיו רבנים, מכנים בנו שאיפות, אבל יבוא יום ותגיעו לחתונה ויהיה מעמד של סדר חופה וקידושין ותראו שמקדימים איזה רב צעיר לברך שבע ברכות, לקרוא את הכתובה, או לסדר קידושין, ואתם תהיו רבנים גדולים וחשובים ומכובדים, כבר הזקן שלכם לבן, והנה הקדימו משהו אחר לברך, אומר לנו הרב, 'יהיה לכם קשה, אני אומר לכם שהיה לכם קשה, מקדימים משהו צעיר, למה מקדימים משהו אחר, יהיה לכם קשה, אומר לנו הרב, אבל תתכוננו מעכשיו לזה, איך נתכונן מעכשיו שידלגו עלינו?, זה בדיוק פרשת השבוע, מה קרה לקורח דילגו עליו, ואז נכנס בו קנאה ונלחם נגד משה, משה דואג רק למקורבים וכו'.. דילגו עליו.. מה תעשו שידלגו עליכם, אומר חכם בן ציון תתכוננו מעכשיו שאין אדם נוגע בשל חבירו כמלוא נימה, אם

דרך הלימוד והפסיקה ההלכתית של חכם בן ציון

משא הקודש
הגאון הגדול רבי שאול גבאי שליט"א
ראש ישיבת אמרי דעת ונשיא איחוד הקהילות
בעצרת המרכזית בהיכל הישיבה

"אני רוצה להשתמש בזכות שהיה לי עם חכם בן ציון שהייתי יושב איתו לבד שעות ארוכות בהיות שהיינו עובדים על הספרים שעות ארוכות, כל יום שישי קרוב לחמש שעות במשך שנים, אז הרבה דברים אני ראיתי איך הוא מבשל, יש לפעמים שמביאים את האוכל מוכן לתלמידים, והאמת שגם בשיעור הוא היה מבשל יחד עם התלמידים, אבל יש גם הכנה של הבישול של השיעור, היה לי זכות הרבה פעמים להיכנס לרובדים שאף אחד לא יכול לשאול בשיעור, אבל שיושבים יחד אפשר לשאול. שאלתי אותו על דרך הלימוד שלו, מאיפה הוא קיבל, האם מחכם עזרא עטייה או שזה שלו, הוא אמר לי כך 'דרך העיון, הזהירות, ההבנה, הבדיקה היסודית הדקדקנות וההסתייגות מטעויות זה מחכם עזרא, החריפות זה ממני, זה הדרך שלי'. הוא סיפר לי פעם שישבו עם חכם עזרא על איזה דבר והביאו לו שיטה מקובצת, היה שם שתי שורות שהיה צריך ללמוד אותם, חכם עזרא עטייה ישב על השתי שורות האלה שעתיים וחצי, מה אפשר לעשות שעתיים וחצי עם שתי שורות של שיטה מקובצת, זה דרך העיון של חכם עזרא, חכם בן ציון היה אומר עליו זה רב רבנן, רב של כל הרבנים בדור, משום שדרך העיון שלו הייתה מאד מבוססת וחזקה, מה עושה אחד מגדולי הדור שעתיים וחצי בשתי שורות של שיטה מקובצת, אז קצת אני ייתן טעם מה שדיברנו בעניין הזה. רוב הלימוד שלומדים בפעם הראשונה הוא נועד רק לראות מה שכתוב. אחרי שלומדים פעמיים, שלוש את הגמרא צריכים להתעמק ולשאול עשר שאלות. זה שיטת הלימוד מתוך כל השנים שהייתי איתו וכל פעם אספתי עוד נקודות, אומר לכם אותם בקצרה:

דרך הלימוד

- א. בכל סוגיא השאלה הראשונה שחכם בן ציון היה אומר, כל דבר שאתה קורא רש"י, תוספות, משנה, צריך לשאול מנא לן, תיזהר לא לדלג על השאלה הזאת, כי אם אתה תשאל מנא לן יהיה לך בסוף תשובה וייתכן שהתשובה יהיה חידוש גדול, דבר שלא נראה ממבט ראשון.
- ב. שאלה שניה שצריך לשאול היא פשיטא, אחרי שיוודעים מנ"ל, לכאורה הדין הזה פשוט מה הגמרא באה להשמיע לנו. זה שאלות גדולות על רש"י, מי שלומד רש"י נכון צריך לשאול כל פעם פשיטא זה כתוב בגמרא, מה רש"י בא להוסיף לנו.
- ג. השאלה הבאה היא על התוכן, למה נאמר כך ולא אחרת. יכול להיות שזה בסדר אבל אולי אפשר לומר אחרת ואז כשאתה שולל את הדרך האחרת אתה נכנס לגוף ההלכה הרבה יותר חזק, משום שעכשיו אתה יודע שאין דרך אחרת, זה מאמת את עומק התורה שהדבר הזה לגמרי מבוסס.
- ד. מה נפקא מינה בדין זה. מה התועלת, מה עוד יצא, יש דין אחד, מה עוד יוצא מהדבר הזה, זה גם שאלה שצריך לשאול כשאתה לומד איזה הלכה או דין בגמרא, מה נפקותא לדינא בעניין הזה.
- ה. עד כמה דין זה שאני אומר הוא מוכרח. יש מה שכתוב ובעיון אנחנו מסתכלים גם על מעבר למה שכתוב, צריך לראות עד כמה הדבר הזה מוכרח. אם שואלים את השאלות האלה נכנסים עמוק אל תוך הגמרא לא עוזבים.
- ו. האם זה מתאים לכל מה שלמדנו בפרטי הסוגיא. או שזה חריג.
- ז. לתרגם את זה למציאות החיים. למשל אתה לומד שור שנגח, תנסה לדמות זאת למציאות היום של החיים.
- ח. עד היכן מתרחב הדין למקרים אחרים.
- ט. האם קשה ממקומות אחרים על דין זה וזה רק אחרי שהעניין כאן מבואר היטב.
- י. להחזיר לשורש הדברים אחרי כל החידוש ולראות אם זה נכנס בלשון של חז"ל. זה הרבה עבודה אבל חכם בן ציון היה חי ככה, הלימוד שלו כל הזמן היה ככה. אחרי שתתרגלו לזה זה יבוא קל. הוא תמיד היה אומר לי עיון זה דבר הכי קל, אחרי שאתה מתרגל איך לחשוב, לראות דין, העיון זה הדבר הכי קל.

דרך הפסיקה

יש הרבה כללים בפסיקה, אבל הקבלה החזקה של חכם בן ציון הייתה דברי הרמב"ם, מי שיעתיק את דברי הרמב"ם בלב שלו יהיה לו ידע שהוא הולך בדרך הנכונה. הרמב"ם כותב בפרק שמיטה ויובל, שהקבלה והמעשה עמודים גדולים בהוראה ובהם ראוי להיתלות, כל דבר שהקבלה והמעשה דהיינו מקובל מרבתינו, ככה מקובל מאבותינו ככה מהדורות הקודמים, זה ראוי להיתלות כי זה עיקר ההוראה, אנחנו לא גרים, הרבה פעמים רואים הלכות חדשות, אנחנו לא גרים אבותינו ואבותינו כולם היו שומרי מצוות והעבירו את המסורת ולכן יש המון כח לקבלה ומעשה.

ספק ברכות להקל אומרים נגד מרן אך נגד מנהג לא אומרים. דוגמא לדבר בברכה בשחרית 'הנותן ליעף כח', לפי מרן אסור לברך אותה ואנחנו מברכים אותה בשקט, ולא אומרים שזה ספק ברכות להקל כי זה מנהג. סב"ל נגד מרן אנחנו אומרים, אבל סב"ל נגד מנהג זה דבר חזק ולא אומרים. כך גם בתפילין שאנחנו מניחים כל יום, מחלוקת רש"י ור"ת, ומדוע החליטו שהלכה כרש"י, אומר הבית יוסף בסמ"ד ל"ד כך נהגו, כל מה שאנחנו מניחים תפילין כי נהגו, מי שהניח רק תפילין של רבינו תם זה קרקפתא דלא מנח תפילין, לא נחשב, רואים כמה מנהג זה מסורת שעד כדי כך אומר הרמב"ם שזה עמודי ההוראה. כך גם ספק ספיקא נגד מרן אומרים, ספק ספיקא נגד מנהג לא אומרים וכן על זה הדרך.

יש בש"ס חמש מקומות סותרים אחד את השני יש גמרא שאומרת מנהג עוקר הלכה ויש ירושלמי שאומר מנהג ישראל תורה, ויש גמרא בראש השנה מבטלינן מנהגא מכמה איסורי, אם יש איסור ויש מנהג אנחנו מבטלים את המנהג מחמת האיסור. יש מנהגים שמברכים עליהם ויש מנהגים שלא מברכים עליהם, מנהג זה לא דבר פשוט, לדעת את הכללים ההלכתיים מתי זה עוקר הלכה, מתי מנהג ישראל תורה, כל דבר מהסוגיות האלה יש בו נקודת חידוש מיוחד שממנו אפשר לספוג המון. (נכתב ע"י אחד השומעים)

האיר פני מזרח

ישראל צדקה

ישיבת אור לציון:

הרישום בישיבת אור לציון נפתח השנה במגמה של הצלחה גדולה. לפני למעלה משנה נפטר ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אליהו אבא שאול זצ"ל, ובמהלך השנה האחרונה מונה לראש הישיבה בנו הגאון רבי בן ציון אבא שאול אשר החל לשמש בראשות הישיבה, ראש הישיבה זכה לשם ולתהילה כאחד מגדולי אדירי התורה, ושמו הולך לפניו בעמקות התורה.

עם כניסתו לתפקיד, חלה מהפכה של ממש בישיבה, והישיבה קונה לעצמה שם של כבוד בשורה הראשונה של עולם הישיבות, וכעת נערכים בישיבה להגדלה משמעותית בכמות התלמידים החשובים, זאת על פי החלטת ראש הישיבה החדש, לקבל כשישים תלמידים לשיעור א' תשפ"ד.

ישיבת אמרי דעת:

שוכנת בשכונת בית וגן בירושלים בראשותו של הגאון הגדול רבי שאול גבאי שליט"א נשיא איחוד הקהילות ומונה כיום 1200 בחורים. הישיבה החלה את דרכה לפני כשלושים שנה ונחשבת לאביהם של ישיבות הקיבוץ אשר זכתה להעמיד אלפי בוגרים המכונים כרבנים וראשי קהילות. בישיבה שמים דגש על עיון עמוק ודרישה עצמית תוך משמר קפדני על צביון בני התורה, בתוך כך עיקר ההחדרה בבני הישיבה היא לנטוע בליבם להיות גדלים בתורה תוך כדי הרבצת תורה ויראה ובשאיפה להגדיל תורה ולהאדירה, וזכה הישיבה שבראשותה עומד אחד מגדולי ראשי הישיבות בדורנו הן בשיטת לימוד עיונית ועמוקה כפי שזכה ללמוד במשך שנים יחד עם מרן רבינו האור לציון זיע"א, והן בהנהגה מתוך חכמת חיים ותחושת גאווה של תורה הקיימת בבני הישיבה הקדושה.

ישיבת לב אליהו:

בראשות הגאון הגדול רבי יעקב זכריה שליט"א, הוקמה לפני 12 שנים ע"י ראש הישיבה יחד עם גדולי תלמידיו של מרן הגר"צ אבא שאול זצוקל"ה, הגאון הצדיק רבי מנשה שוע שליט"א והגאון רבי אברהם דניאל שליט"א בעצה ותושיה עם גיסו של מרן, הגאון רבי ראובן שרבי זצוק"ל אשר יחד התוו את דרכה של הישיבה הקדושה ע"פ משנתם של ראשי ישיבת פורת יוסף הן בדרך הלימוד בעומק עיון הסוגיות בדברי מארי דתלמודא ובדקדוק שיטות הראשונים והן ברוח מוסר ההתמדה והיראה מתוך נעימות ושמחה. בצוות הישיבה משמשים בקודש רמ"ם ותיקים לצד משיבים למדנים המשלבים את דרך הלימוד הישיבתית בקרב בחורי הישיבה. בין רבני הישיבה

נמנים האחים הרבנים הגאונים רבי מאיר ורבי אלחנן שרבני שליט"א, הרה"ג רבי עובדיה חזן שליט"א, הרה"ג רבי יעקב סלח שליט"א ועוד. משגיח הישיבה הוא הרה"ג רבי שלמה דבוש שליט"א מרבני תל ציון. השנה ציינו בישיבה 25 שנים לפטירתו של נשיאה, מרן הגר"צ זצ"ל, במעמד רב רושם ובו נטלו חלק גדולי ישראל מכל החוגים, בוגרי הישיבה וידידיה בארץ ובחו"ל. בהנהלת הישיבה מציניים בסיפוק רב את יצירת המופת שממשיכה את דרך רבותינו זיע"א כאשר מאות בוגרי הישיבה זוכים להמשיך את חוק לימודם בעמל ויגיעה בכוללים החשובים ברחבי הארץ. גולת הכותרת הינו הכולל בהיכל הישיבה בו לומדים בוגרי הישיבה הנבחרים בקפידה כאשר חלקם אף משמשים בתפקידים שונים בצוות הישיבה ואף ראש הכולל נמנה ביניהם. כיום מונה הישיבה 1600 בחורים כ"י שזוכים להנות מהחיבור הנדיר בין דרכי ההנהגה כנ"ל, לצד הנהגה ישיבתית המקובלת בעולם הישיבות הפורח בארץ הקודש. בתוך כך גדולי ישראל רבים אשר סומכים על דרכו המיוחדת של ראש הישיבה נוהגים בעצמם לשלוח בחורים לגדול בישיבה על מנת לקבל דרך לימוד ומידות מרבני הישיבה הידועים בגדלותם המופלגת ובפרט דרכו של ראש הישיבה בעומק עיונו וגדלותו הרבה אשר ינק ממרן האור לציון זיע"א.

ישיבת קול יעקב

בראשות הגר"י עדס שוכנת בשכונת בית וגן בירושלים ומונה כ-250 בחורים. בשנים האחרונות מי שמושך בחוטים ומנצח על הנהגת הישיבה ועל מלאכת הרישום הוא הרב יואל עדס אחיינו של רה"י.

הישיבה מתייחדת בקו ישיבתי שמור עם דגש גדול על הנהגות ישיבתיות אותם מנחיל רה"י. לישיבה ישנם ישיבות קטנות בערים אלעד, ביתר ונתיבות ומגיעים משם טובי הבחורים. בשנים האחרונות הישיבה מחזירה עטרה ליושנה ורושמת ביקוש טוב אצל בני הישיבות הקטנות, ובמיוחד במשפחות תלמידי הגר"י עדס הפזורים ברחבי הארץ והם דור ההמשך של תלמידיו הראשונים של הגר"י עדס.

ישיבת אורחות התלמוד:

נוסדה בשנים האחרונות ושמה הולך לפניו וב"ה הבטיחה את מקומה במזרח של עולם הישיבות. מי שעומד בראשות הישיבה הם הגר"ת טוויל שליט"א אשר מאחוריו שנים של ניסיון עשיר בחינוך ונחשב למגיד שיעור גדול הן בעיון והן בהשקפה ומוסר, וב"ה זכה להעמיד תלמידים הרבה עוד לפני כהונתו כרה"י, ולצידו בראשות הישיבה הרה"ג

ישראל מאיר אהרנוב שליט"א אשר מלבד שנודע בהעברת דרך הלימוד, מאחוריו ניסיון גדול בהרמת קרן התורה ע"י קהילות של תורה בירושלים ואף זכה לקירבה מיוחדת אצל גדולי ישראל.

כמשגיח רוחני בישיבה מכהן הגה"צ רבי אליעזר מנשה דונט שליט"א מגדולי המשגיחים בדורינו אשר מוסר שיחות וועדים לבחורי הישיבה, שיחותיו ידועים שמחיים את נפש הבחור לתורה ויראה, כ"כ בני הישיבה נועצים בו רבות בכל עניין בחייהם. כראש הקיבוץ מכהן הרה"ג ר' עמנואל הררי רפול שליט"א שידוע בשיעורים עמוקים ושנים ארוכות של חינוך ובתוך שיעוריו מחדיר השקפה אמיתית ומיוחדת השווה לכל נפש. הבוחנים בישיבה הם רה"י הגר"ת טוויל והגר"מ אהרנוב, ראש הקיבוץ הגר"ע הררי רפול, את הראיונות עורך המשגיח בישיבה רבי אהרון עזר. במלאכת הרישום הקרובה תקבל הישיבה 50 בחורי חמד ובני עליה מצוינים, מסלתה ומשמנה של עולם הישיבות אשר מופלגים בתורה וירא"ש, ובעלי כישרונות מבורכים, על אף הפניות הרבות, והביקוש העצום ממאות בחורי הישיבות, המתדפקים על שעריה של הישיבה הקדושה אך המקום צר מלהכיל. קו הישיבה שמורה בצורה בראיה ומיוחדת, מתוך תחושה של איומן בבחורים בצורה פיקוחית ובטוחה.

ישיבת באר יהודה:

בראשותו של הגאון רבי אליהו טופיק שליט"א המונה כיום כ-200 בחורים, נחשבת לישיבה עם ביקוש יוצא דופן בקרב בחורי הישיבות הקטנות. סגנונם השמור מאוד ויראת השמים של בחורי הישיבה יחד עם דרך הלימוד העיונית אותה מנחיל רה"י בשיעוריו המפורסמים קנו להם שם דבר בעולם הישיבות, במיזוג שני שיטות הלימוד של הבנת עומק הפשט והעיון כדרך לימודו של הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל.

כשמתוך הישיבה הקטנה נבחרים מחצית הבחורים המיוחדים שבהם, ועליהם מתווספים בחורים נוספים מרחבי הארץ והראויים להימנות בין בני הישיבה הגדולה. דבר זה גורם לנהירה רבה של בחורים שחשוב להם להיבנות בלימוד ומאידך לא מוותרים על מקום שמור ואקלים של נכבדות ורוממות הדעת. הישיבה מתייחדת ברמ"ם ואנשי צוות מהשורה הראשונה בעולם התורה.

בשבועות האחרונים הוחלט על צמצום מס' המתקבלים לישיבה לכ-48 בלבד זאת בעקבות הצפיפות הרבה הקיימת במתחם הישיבה. הבחונים הם רה"י שליט"א כאשר לאחמ"כ עוברים הבחורים לראיון אצל המשגיח הגה"צ ר' אברהם כהן שליט"א

כי מציון תצא תורה:

סיקור מיוחד על עולם הישיבות שפרח ושגשג מאורו הגדול של מרן רבינו הגר"צ אבא שאול זצוק"ל

ישיבת שער התלמוד:

הוקמה לפני כארבע שנים ועומדת בראשות ראש הישיבה הגאון הגדול רבי יוסף בן עמרם שליט"א שפקיע שמה בשיעוריו העמוקים והבהירים ובשיחותיו הנפלאים. בישיבה צוות מיוחד של מרביצי תורה נודעים בעולם התורה והמסור, אשר משקיעים ומנחילים לתלמידים את בהירות הלימוד וממשיכים את מסורת הישיבות הקדושות, כמנהל הרוחני של הישיבה משמש המשגיח הגאון רבי אהרן וגשל אשר ידוע בגישתו החינוכית לכל תלמיד ותלמיד ובאהבת התורה על בני הישיבה. לצידם של ראש הישיבה והמשגיח, ישמשו כר"מים ומגידי שיעורים - הרבנים הגאונים רבי אודי חדד, רבי יעקב אלקייס, רבי שמואל שרייבר ורבי ניסים בן עמרם.

מהפכה של ממש השנה בישיבה עם התמנות של הגאון רבי אהרן חזן שליט"א לראש הישיבה, הגר"א חזן הידוע בגדולתו בתורה, הישיבה ידועה בייחודיות רמת הלימוד הגבוהה, לצד דרישה ליראת שמים, כאשר לכל רבני הישיבה, קשר אישי כאב לבן עם התלמידים, ע"מ לסייע להם להתעלות המעלות התורה וביראת שמים.

בני הישיבה הידועים בלמדנותם המופלגת נהנים בכל שבוע משיעור מיוחד שנמסר ע"י הגאון הגדול רבי בונים שרייבר שליט"א ראש ישיבת נתיב הדעת, וכן חבורה מיוחדת לבני עליה מיוחדים מקרב הישיבה. בשנה הבאה מתעדים בישיבה להקים כולל אברכים מצוינים לטובי האברכים יוצאי הישיבות הגדולות הספרדיות.

ישיבת מאור התורה:

ישיבת מאור התורה בראשות חבר מועצת חכמי התורה הגאון הגדול רבי אברהם סאלים, נמצאת בשכונת מקור ברוך בירושלים. הישיבה מתייחדת בקו ירושלמי בריא, כאשר הבחורים מתגוררים בדירות בסמיכות לישיבה, וכך גם חדרי השיעורים פזורים בבתי הכנסת באזור ומשרים אווירה ישיבתית מיוחדת על השכונה כולה.

הר"מים הבכירים בישיבה הם חתני רה"י, הגר"י שרבאני והגר"ש טולדאנו. גם ראש ישיבת חברון הגר"ד כהן מוסר שיעור כללי בישיבה, בשנה האחרונה נפטר המשגיח הגה"צ הגר"י אלגרבלי זצ"ל בפתאומיות וטרם מונה משגיח. הישיבה זכתה לשם טוב ולתהילה ומאות בני ישיבות מתדפקים מידי שנה על דלתותיה לזכות ולהימנות על תלמידי הישיבה אשר זוכה שבראשה מכהן אחד מגדולי הדור שליט"א.

הישיבה בונה קמפוס מפואר בסמיכות לשכונת

סנהדריה המורחבת אשר יכיל את מאות התלמידים. מידי שנה נבחנים לישיבה מאות בחורים, אך מחמת חוסר מקום מתקבלים כ-56 בחורים לשיעור א' החדש.

ישיבת אוהל יוסף:

בראשות הישיבה עומד הגאון רבי נתן מרג"ן שליט"א תלמידו המובהק של הגר"ש וולבה זצ"ל. הישיבה ידועה ומפורסמת כישיבה שבונה את התלמידים בלימוד ובאישיותם ומגדלת בני תורה בעלי שיעור קומה עם צוות תלמידי חכמים מופלגים, הישיבה נפתחה לפני 4 שנים עם בחירי הקיבוץ שבאו מישיבת אוהל יוסף המרכזית וכיום הישיבה תפסה שם וביקוש רב בקרב בני הישיבות הקטנות.

הישיבה ממוקמת בקמפוס רחב ידיים בפאתי ירושלים, הישיבה מונה כיום 120 בחורים מצוינים ומתעתדת לקבל לשורותיה עוד 40 בחורים מצוינים, בדגש רב על נראות של בן תורה ורמה גבוהה בלימוד.

ישיבת באר התלמוד:

בנשיאות הגאון רבי יהודה כהן ראש ישיבת יקירי ירושלים ובראשות בנו הגר"ח כהן. הישיבה שוכנת בכניסה לשכונת גאולה ומונה כ-450 בחורים. לישיבה יש סניפים בעיר נתיבות שגם עושים רישום לשיעור א' ובעיר קריית גת המיועד לבני הקיבוץ בלבד. מידי שנה לקראת שנה"ל החדשה שולח רה"י עשרות בחורים לסניפי הישיבה ע"מ לפנות מקום לבני שיעור א' הנכנס.

הישיבה מתייחדת בקו שמרני ובחתך ישיבתי עם נטייה לפרום כאשר הגר"ח כהן הוא מושא להערצתם של בני הישיבה בהתמדה ובצדקות. מידי יום פותח הגר"ח את יומו בשעות המוקדמות של הבוקר בלימוד בהיכל הישיבה שעות מספר לפני תפילת שחרית, ובמשך רוב היום נמצא בהיכל הישיבה.

לישיבה הנהגות מיוחדות כדוגמת טיש ט"ו בשבט וחלוקת פירות, והדלקה בל"ג בעומר הנערכת ע"ג פארנצ'עס כנהוג אצל האדמו"רים, אל מעמדים אלו מתקבצים רבים מבוגרי ותלמידי רה"י.

מידי שנה עולים מהישיבה הקטנה - יקירי ירושלים למעלה מ-20 בחורים לישיבה הגדולה ובנוסף מתקבלים עוד כ-80 נוספים לשיעור א' החדש.

ישיבת אבני נזר:

בראשות הגר"י כהן, הגר"א חמוי והגר"מ הראל, שוכנת בשכונת רמת שלמה בירושלים. הישיבה

נפתחה לפני שנתיים ורושמת הצלחה גדולה, השיעורים הכלליים נמסרים ברוטציה ע"י רה"י. הישיבה מתייחדת בקו ישיבתי, וברמה גבוהה בלימוד. הישיבה משקיעה בצורה יוצאת דופן בכל בחור, כאשר בחגים כל בחור מקבל ביגוד מלא מהישיבה, בנוסף משקיעה הישיבה רבות ברישום ותפתח גם השנה כבשנה שעברה שיעור של כ-50 בחורים.

ישיבת פורת יוסף גאולה:

בראשות הישיבה עומד גדול הדור מרן ראש הישיבה רבינו הגדול רבי משה צדקה שליט"א אשר מידי יום מוסר שיעורים בהיכל הישיבה, יחד עם רבני הישיבה זקני הדור. בני הישיבה זוכים ללימוד תחת ענקי הדור שבעצם הנהגתם מקבלים בני הישיבה שיעור בתורה וביראת שמים טהורה, הישיבה ב"ה הולכת ומתרחבת בבני עלייה אמתיים אשר כל שאיפתם הוא תורה ויראה, ולהמשיך בדרך של רבותינו הקדושים ובראשם מרן ראש הישיבה חכם בן ציון אבא שאול זצ"ל אשר במשך שנים הנהיג את הישיבה בדרך הלימוד בעמקות מיוחדת וזכה להעמיד דורות של ראשי ישיבות גדולי תורה אשר ממשיכם בקו זה תוך דגש על יראת שמים יחודית.

ישיבת פורת יוסף העתיקה:

אם הישיבות הספרדיות, בראשה עומד כיום חבר מועצת חכמי התורה הגר"ש בצלאל שליט"א. הישיבה שמקום משכנה בעיר העתיקה בירושלים, בראשה עמד נשיא מועצת חכמי התורה מרן הגר"ש כהן זצ"ל. בשנה האחרונה מלבד ראש הישיבה שהסתלק לעולמו איבדה הישיבה גם את המשגיח הגה"צ רבי משה חיים שלנגר זצ"ל ואת הגאון רבי יוסף חיים קופשיץ זצ"ל, מראשי הישיבה. במרוצת השנים, הצמיחה הישיבה את גדולי ישראל שהנהיגו את הציבור הספרדי במשך עשרות בשנים וחלקם אף כיהנו בעצמם כראשי הישיבה. בישיבה עובדים בימים אלה להחזיר את עטרת אם הישיבות שתצמיח גדולי תורה כפי שהיה מאז ומתמיד. כמו כן הוחלט לצרף צוות גדול של תלמידי ובוגרי ישיבת 'פורת יוסף' המשמשים בהרצנת תורה, כדי שיצטרפו לצוות הוותיק והמנוסה של הישיבה להדריך את הבחורים לגדלות בתורה. בהנהלת הישיבה מצוינים כי ב"ה נרשמה היענות גדולה ומסתמן כי בתחילת זמן אלול יפתח שיעור של 60 בחורים, כאשר 20 בחורים מגיעים מארגנטינה ומצרפת, 201 בחורים שהתקבלו מישיבות שמחוץ לירושלים ו-20 בחורים נוספים, המובחרים של תלמידי הישיבות הקטנות בירושלים.

מרן ראש הישיבה חכם משה צדקה שליט"א בהספד השבעה על מרן האור לציון בהיכל ישיבת פורת יוסף (ספר תפארת ציון עמוד קלב)

כשהיה בינינו החזו"א ע"ה, ידענו גדלותו בתורה,
ידענו מעלתו בתורה, ידענו גאונותו
העצומה, ומאידך גיסא כולם ידעו שהחזו"א מלא
מופתים, הרופא אומר כך והוא אומר אחרת. כולם
ידעו ישנו חזו"א בדור. כשזכינו לרבינו רבי בן ציון.
ראינו בו את ההמשך של החזו"א, בגדלותו ובגאונותו
בתורה. וכן ברוח הקודש שהתגלתה בו ובמופתים
הרבים ששמענו, דברים נפלאים, ממש המשך של
החזו"א ע"ה. גם ספרו מלא הערות בדברי החזו"א,
מרבה להזכיר את החזו"א ולפלפל בדבריו.

מראה הא"ש

הצצה נדירה לטרקלינו המפואר של מרן חכם בן ציון אבא שאול זיע"א, הדרכות והנהגות שהורה לתלמידיו בשעת השיעור, כפי שנרשמו בשעתו סמוך לזמן אמירתם, ע"י תלמידו הגאון הגדול רבי יעקב זכריה שליט"א ראש ישיבת לב אליהו.

- א. כל יום שאנחנו באים לישיבה אנחנו צריכים לרקוד משמחה, מה חסר לנו אין יותר מאושר מלהיות בד' אמות האלו שאנחנו לומדים תורה.
- ב. תדעו, מעולם לא מצאתי אות אחת מיותרת לא ברש"י ולא בתוס', כל מילה צריך להבין למה כתבו, ואם מצאתי מיותר, פירושו שלא הבנתי.
- ג. מי שלומד רעק"א בחידושו ובפסקיו בשו"ע, מקבל עיון ויראת שמים.
- ד. התלהבות יכולה לגרום לאדם להפסיד, שאסור לעשות מעשים מהתלהבות, אלא בשכל והתבוננות על כל דבר ודבר לפני החלטה.
- ה. יומיים אחר חג השבועות אמר הרב, אסור להרגיש כאילו קיבלנו תורה שלשום, אלא כאילו קיבלנו היום.
- ו. "בחפזי כל האדם כוזב", במהירות בלימוד שוגים.
- ז. מי שלא יודע לתרגם כל מילה ומילה של התוס', אינו מבין את התוס'.
- ח. אל תתלהבו יותר מהכוחות שלכם, ומצד שני אי אפשר להשיג בלימוד ללא התלהבות.
- ט. אין נעשה ת"ח עד שידע את רוב התורה וכשישאל יוכל לפתוח גמ' ולעשות פסק בהלכה.
- י. צריך להשתדל לדעת פחות בכל דבר בענייני העולם, שע"י ידיעות נגרם לו איסורים וביטול זמן.